

פרשת השבוע על פי הניתובות שלום

שמיני

והתקדשתם והייתם קדושים

באשר אתם ייחודיים, וקיימת בה ירידה

לאכול רק מאכלים עדינים וטהורים ולהמנע מכל אותם מאכלים גסים, כדברי הרמב"ן שכל המאכלות שאסרה תורה מולידים עובי וגסות בנפש האדם וממילא הריהם מרחיקים אותו מהש"ת. וכן הוא ענין האזהרה קדושים תהיו, הו פרשים מן העריות, לפי שהם מאוסים מאד לפני השי"ת, כי קדוש אני ה' אלקיכם ואין הקב"ה סובל דברים אלו, שהם גורמים רחוק מהש"ת. והו טעם כי קדוש אני ה' אלקיכם, כי התכלית והמטרה של יהודי היא שיהיה קדוש ויהיה דבוק בהש"ת, ואם עושה מעשים כאלו המרחיקים מהש"ת הריהו עובר על קדושים תהיו. וכל הרמב"ן בפר' קדושים, וטעם הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלקיכם, לומר שאנחנו נזכה לדבקה בו בהיותנו קדושים. וכש"כ שבעיני עבודה זרה נאמרה האזהרה והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' א, שאין כעבודה זרה המרחיקה יהודי מהש"ת, ואמר כי אני ה' אלקיכם שהקב"ה אינו יכול לסבול זאת וע"כ עליכם להתקדש בפרישות ע"ו.

והו תכלית כל התורה והמצוות להביא יהודי להיות דבוק בהש"ת. וכמאמר הרה"ק המגיד הגדול זי"ע בפי' תשובת הלל לגר שביקש למדני כל התורה כולה על רגל אחת, מה דסני עלך לחברך לא תעביד (שבת לא.), היינו דכל מה ששנאו להתחברותך אל השי"ת, כל דבר שמרחיק מהש"ת אותו לא תעביד, שהוא כלל לכל התורה כולה, העשין והלאוין, הכל נכלל בכלל זה שכל מה שמביא להתחברותך ולדבקותך בהש"ת תעביד, וכל מה ששנאו להתחברותך בהש"ת לא תעביד, שזו תכלית כל התורה ותרי"ג מצוות הדבקות בהש"ת.

הרמח"ל במס"י (פ' כ"ו) בפ"י טהרה מביאה לידי קדושה, שענין טהרה הוא רק בשלילה, היפך הטומאה, שנוהר מכל טומאה, וקדושה היינו שעושה מן החולין קדוש, שעוסק בעניני חולין כרצון ה' ועולים לרצון ונח"ר לפניו ית'. וכתב שבאמת אין בשר ודם מסוגל להגיע לדרגה זו שהחולין יתזרו להיות קדושה, רק תחלתו השתדלות וסופו מתנה. וזהו אומרו והתקדשתם, אם תעשו את ההשתדלות הראויה או סופו מתנה, מבטיח הקב"ה והייתם קדושים. כל עניני קדושה תחילתם השתדלות וסופם מתנה, מיהודי דורשים השתדלות, ואדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, שאם עושה ההשתדלות אז מקדשין אותו הרבה ומתקייים בו והייתם קדושים. הקב"ה נתן ליהודי את כל המצוות כדי להביא אותו לדבקות בה'. ומהם יש ענינים מיוחדים כמו קדושת המאכלות ועריות באיסור ובהיתר וכו', שאם יהודי מטמא עצמו במאכלות אסורות או בשאר דברים המטמאים הר"ז מרחיק אותו מהש"ת, כמש"נ כי קדוש אני ולא תטמאו את גפשותיכם בכל השרץ וגו', שאין זה נתינת טעם שעליכם להיות קדושים כמוני, אלא שאם לא תתקדשו לא תוכלו להשיג יעדכם להיות דבוקים בהש"ת כי קדוש אני ה' אלקיכם.

יהיו דבוקים אליו ית', ונתן להם העצה לכך שלא יאכלו מאכלות אסורות המתעבות את הנפש ומונעים הקדושה, וכמש"כ שם עוד הרמב"ן שכל ענין איסורי המאכלים הוא רק טהרה בנפש שתאכל דברים גקיים שלא יולידו עובי וגסות בנפש. והו שאמרה תורה ואנשי קדוש תהיון לי, כדא' במכילתא ע"ו, כשאתם קדושים הרי אתם שלי, ע"י שתהיו אנשי קדוש תהיון לי שלי ודבוקים בי, ואיך תשיגו זאת ע"י שבשר בשדה טרפה לא תאכלו, כי מאכלות אסורות מרחיקים יהודי מהקב"ה.

ובי הדברים ע"פ מה דאיתא בספיה"ק שכל תכלית התורה ותרי"ג מצוות היא להביא יהודי לדבקות בה', ובאם יהודי מקיים תורה ומצוות ואינו דבוק בהש"ת הרי חיסר כל התכלית של קיום התורה והמצוות. ולכך הזהירה תורה באזהרה והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני על כל הדברים המרחיקים יהודי ביותר מדבקות בהש"ת, שלא יעשה דברים אלו שהם היפך הדבקות, כעניני מאכלות אסורות המתעבים ומגשמים את האדם ומרחיקים אותו ביותר מהש"ת. והו פי' והייתם קדושים כי קדוש אני, כי צריכים אתם להתדבק בהש"ת והקב"ה כביכול אינו יכול לסבול דברים אלו המתעבים את הנפש וגורמים רחוק ממנו ית', ובכדי שתהיו אנשי קדוש בתכלית העדינות עליכם

ובמיוחד שייכים הדברים לדרכו של הרמב"ן בפ"י קדושים תהיו שהיא אזהרה על קדוש עצמך במותר שלא יהיה נבל ברשות התורה. שפסוק זה נאמר לאחר כל איסורי עריות כפרשת אחרי, והוסיפה התורה שמלבד מה שאסור יש עוד אזהרה מיוחדת קדושים תהיו אף במה שהתירה התורה, שיתקדש גם במותר ויתנהג בזה בקדושה. וכמש"כ בחרדים (פ"ז ממצות עשה, יג) בשם הגאון ורשב"ג שהוא איסור תורה מאזהרת קדושים תהיו. וכמ"כ י"ל גם בפרשתנו שלאחר שהזהירה התורה על כל המאכלות אסורות נאמר והתקדשתם והייתם קדושים, להזהיר על קדוש עצמך במותר, שמלבד החלק של המאכלות שאסור לאוכלן, והתקדשתם והייתם קדושים, שגם מאכלות שאין בהם שום חשש איסור תקדש עצמך באכילתם. וכן הפ' ואנשי קדוש תהיון לי הוא אזהרה על קדוש עצמך במותר. שהכלל בכל זה שהם בבחי' מאי דסני לחברך, וכדא' בפרי הארץ שכל הגאת היתר היא נרגן מפריד אלוף, המפרידה יהודי מאלופו של עולם, ולכן לא תעביד. ועל אומרו והתקדשתם והייתם קדושים אמרו חז"ל אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה (יומא ט.ט.), וי"ל בזה כמו שכתב האוה"ח הק' עה"פ ולא תטמאו בהם, שבדברים אלו אפילו הושג מטמא את הנפש, כי התיעוב יעשה מעשהו בנפש אדם אפילו בהיסח הדעת. והיינו שאם נכשל במאכלות אסורות בשוגג הגם שאינו נענש כמזיד אבל גהיה בנפשו עובי וגסות, שהרי טו"ס נכנס התיעוב בגופו. והו אומרו והתקדשתם והייתם קדושים, אם תתקדשו במה שבידכם או ישמור עליכם הקב"ה שלא תכשלו אפילו בשוגג והייתם קדושים. ועוד י"ל ע"פ מש"כ

יהודי באיזה מצב שנמצא מחוייב להאמין שאם הקב"ה אמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש יש בו את הכח להגיע לזה. ומצינו בשליחות הראשונה ששלח הקב"ה את משה בסנה, שנאמר שם וירא והנה הסנה בוער באש והסנה אינו אכל. ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. ויאמר אל תקרב הלום

בסוף הפרשה בסיום ענינא דמאכלות אסורות נאמר כי אני ה' אלקיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ. מצינו כמה ענינים בתורה שנאמר בהם על דרך זה, כמו כאן בפרשת מאכלות אסורות דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני וגו', וכן בריש פרשת קדושים נאמר קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, ופירש"י שהיא אזהרה על פרישות מן העריות ומן העבירה שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. ועוד להלן בפרשת קדושים בעניני עבודה זרה נאמר איש איש אשר יתן מורעו למולך וגו' ומסיים והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלקיכם, וברש"י בשם תו"כ, והתקדשתם זו פרישות ע"ו, ויש לבאר ענין פרישות אלו שבהם כתבה תורה לשון זה. כן צ"ב מה שעמדו המפרשים על אומרו כי קדוש אני ה' אלקיכם, מה נתינת טעם היא זו, וכי כלום יכול בשר ודם להתדמות להקב"ה. גם מהי כפילות הלשון והתקדשתם והייתם קדושים.

והענין, וזו שכתב הרמב"ן בפר' משפטים עה"פ (שמות כג) ואנשי קדוש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, דכשבא להתחיל באיסור המאכל פתח ואמר ואנשי קדוש תהיון לי, כלומר אני תפץ שתהיו אנשי קדוש בעבור שתהיו ראויים לי לדבקה בי שאני קדוש, לפיכך לא תגעלו נפשותיכם באכילת הדברים המתעבים. והיינו כי תפץ הקב"ה שישראל

ובמיוחד שייכים הדברים לדרכו של הרמב"ן בפ"י קדושים תהיו שהיא אזהרה על קדוש עצמך במותר שלא יהיה נבל ברשות התורה. שפסוק זה נאמר לאחר כל איסורי עריות כפרשת אחרי, והוסיפה התורה שמלבד מה שאסור יש עוד אזהרה מיוחדת קדושים תהיו אף במה שהתירה התורה, שיתקדש גם במותר ויתנהג בזה בקדושה. וכמש"כ בחרדים (פ"ז ממצות עשה, יג) בשם הגאון ורשב"ג שהוא איסור תורה מאזהרת קדושים תהיו. וכמ"כ י"ל גם בפרשתנו שלאחר שהזהירה התורה על כל המאכלות אסורות נאמר והתקדשתם והייתם קדושים, להזהיר על קדוש עצמך במותר, שמלבד החלק של המאכלות שאסור לאוכלן, והתקדשתם והייתם קדושים, שגם מאכלות שאין בהם שום חשש איסור תקדש עצמך באכילתם. וכן הפ' ואנשי קדוש תהיון לי הוא אזהרה על קדוש עצמך במותר. שהכלל בכל זה שהם בבחי' מאי דסני לחברך, וכדא' בפרי הארץ שכל הגאת היתר היא נרגן מפריד אלוף, המפרידה יהודי מאלופו של עולם, ולכן לא תעביד. ועל אומרו והתקדשתם והייתם קדושים אמרו חז"ל אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה (יומא ט.ט.), וי"ל בזה כמו שכתב האוה"ח הק' עה"פ ולא תטמאו בהם, שבדברים אלו אפילו הושג מטמא את הנפש, כי התיעוב יעשה מעשהו בנפש אדם אפילו בהיסח הדעת. והיינו שאם נכשל במאכלות אסורות בשוגג הגם שאינו נענש כמזיד אבל גהיה בנפשו עובי וגסות, שהרי טו"ס נכנס התיעוב בגופו. והו אומרו והתקדשתם והייתם קדושים, אם תתקדשו במה שבידכם או ישמור עליכם הקב"ה שלא תכשלו אפילו בשוגג והייתם קדושים. ועוד י"ל ע"פ מש"כ